

Aan:
M. de Droog en J. Bart

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 47 betreffende duurzaam inkopen	TELEFOONNUMMER	+31621124678
		E-MAILADRES	arno.van.brakel@provincie-utrecht.nl
DATUM	14-06-2022	DOMEIN/OPGAVE	BDV
DOCUMENTNUMMER	8249F6F9	TEAM	IJS
CONTACTPERSOON	Arno van Brakel		
BIJLAGE	Geen		

Geachte heer De Droog en Bart,

Toelichting (vragensteller):

De provincie koopt jaarlijks voor vele miljoenen euro's in. Met die inkoop heeft zij direct invloed op de totstandkoming van die produkten en diensten. In het coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Utrecht' spraken GroenLinks, D66, CDA, PvdA, CU het volgende af:

"Wij conformeren ons aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties en geven in onze bedrijfsvoering het goede voorbeeld op het gebied van circulariteit en inclusie met inkoop, duurzame mobiliteit, hernieuwbare energie en afvalrecycling. Wij roepen onze contractpartners en organisaties die provinciale subsidies ontvangen op hetzelfde te doen."

"Mensenrechten vragen integrale aandacht, niet alleen in onze relatie met China en de speciale betrekkingen met de provincie Guandong maar ook bij het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en inkoopbeleid."

"De landelijke afspraken tussen Rijk, IPO, VNG en UvW in het kader van het klimaatakkoord vertalen we in onze uitvoeringsprogramma's in acties, o.a. op het terrein van emissieloos vervoer, en duurzame inkoop van infrastructurele werkzaamheden en beheer en onderhoud."

"Bij het stimuleren van een circulaire economie geven we zelf het goede voorbeeld en kiezen bij publieke aanbestedingen voor duurzaam, innovatief en circulair, ook als dat niet de goedkoopste optie is."

Inmiddels zijn we 3 jaar onderweg in deze coalitieperiode en nog in afwachting van een herziening van de inkoopstrategie. Met het oog op de impact die de provincie kan maken via haar inkoopbeleid, denk aan haar rol als 'launching customer', en de discussies die we door de jaren heen over inkoop hebben gevoerd, hebben we technische vragen gesteld. De antwoorden waren ronduit teleurstellend (zie bijlage). Daarom de volgende vragen:

- 1) Klopt het beeld dat de enige harde toetsingskaders voor inkoop financieel en juridisch zijn?

Nee, dat beeld is te ongenueanceerd. Zoals eerder aangegeven is het creëren van maatschappelijke waarde wel degelijk een duidelijk en in paragraaf 3.2 van het huidige inkoopbeleid vastgesteld kader¹, conform het beginsel van pas toe of leg uit, met andere woorden: koop duurzaam in conform dit beleid of motiveer deugdelijk waarom dit redelijkerwijs niet mogelijk of wenselijk is. Hierbij wordt qua duurzaamheid uitgegaan van drie categorieën: 1) de duurzaamheidscriteria van RVO.nl/PIANOo, 2) circulair inkoop en tot slot 3) SROI². Dit alles, in een kader van informele sturing. Zie hieronder in het overzicht de uitwerking van de drie principes voor de verschillende typen inkoop, gebaseerd op het huidig inkoopbeleid:

Principes	Werk	Levering	Dienst
Duurzaamheidscriteria RVO.nl/PIANOo	V	V	V
Circulair	V	V	-
SROI	V	-	V

Tabel 1 Schematisch overzicht typen inkoop en duurzaamheidsprincipes

- 2) De indruk wordt gewekt dat bij inkoop laagste prijs en voorkomen van onrechtmatigheid vanuit juridische kaders leidend zijn. Klopt dit beeld? Zo nee, waaruit blijkt dat?

Dit beeld klopt niet. Dit blijkt onder meer uit het genoemde Inkoopbeleid.

Wel is het zo dat de organisatie rondom de controle op de financiële en rechtmatigheidsdoelstellingen uitgebreider opgezet en ingebed is en ook getoetst wordt. Door de informele sturingslijn ten aanzien van duurzaamheid en het ontbreken van zowel formeel eigenaarschap op dit gebied als de bijbehorende onmogelijkheid om dwingend hierop te sturen, vindt duurzaam opdrachtgeven niet binnen elk domein even goed een prominente plek. Bij de actualisatie van het inkoopbeleid wordt dit heroverwogen.

Kanttekening bij bovenstaande is dat niet elk domein evenveel opdrachten heeft die zich goed lenen voor het opnemen van duurzaamheidsprincipes (bijvoorbeeld adviesdiensten lenen zich hier minder goed voor dan infrastructurele werken) én opgemerkt moet worden dat er wel degelijk veel binnen de organisatie op dit onderwerp plaatsvindt. Het merendeel van alle opdrachten bij domein Mobiliteit wordt bijvoorbeeld vanuit een duurzaamheidsprincipe aanbesteed. Dat neemt niet weg dat er geen controle is ingericht ten aanzien van de compliance aan het pas toe of leg uit-beginsel.

- 3) Deelt GS de mening dat de eigen inkoop een belangrijk instrument van de provincie is om zelf impact te maken?

Deze mening deelt GS.

- 4) De afgelopen jaren zijn in diverse debatten wensen van PS op tafel gekomen, zoals duurzaamheid, klimaatneutraliteit, sociaal ondernemerschap, lokaal inkoop, circulariteit, fairtrade etc. Uit de beantwoording van de technische vragen lijken deze debatten geen rol te hebben gehad in interne kaders voor inkoop. Hoe wegen deze debatten in PS mee in de afwegingen bij inkoop?

De interne kaders voor Inkoop zijn zoals verwoord in paragraaf 3.2 van het huidig inkoopbeleid, duurzaam en ambitieus. De deskundige medewerkers van Inkoop zijn zeer bereid mee te denken, hoe opdrachten zo duurzaam en sociaal mogelijk in de markt kunnen worden gezet met aandacht voor specifieke thema's zoals deze in debatten naar voren zijn gebracht. De beslissing om al dan niet duurzaam/sociaal aan te besteden ligt echter bij de interne opdrachtgever en niet centraal bij Bedrijfsvoering en Inkoop. PIANOo, het agentschap voor professioneel inkoop

¹ Zie: <https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2021-02/Inkoop-%20en%20aanbestedingsbeleid%20provincie%20Utrecht%202014%2C%20aangepast%202017.pdf>, pagina 12 tot 14.

² De hoofdregel is dat Social Return wordt toegepast bij aanbestedingen van opdrachten voor Werken of Diensten met een geraamde waarde van minimaal € 250.000,- en een looptijd van minimaal zes maanden

van het Rijk, spreekt vanwege de grote rol voor opdrachtgevers op dit gebied daarom ook niet meer van MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen), maar van MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen).

PIANOO geeft hiermee aan dat er sprake is van een verschuiving van MVI, als een exclusief inkoop-gerelateerd onderwerp, naar een integraal organisatorisch onderwerp. Borging van het onderwerp duurzaamheid vindt daarin zijn plaats in de hele organisatie, inclusief de opdrachtgever. Met intern opdrachtgeverschap wordt, aldus PIANOO, gedoeld op het geheel aan interne processen en activiteiten in een organisatie om tot een eenduidige behoeftestelling (vertaling van de beleidsdoelen naar concrete uitvoeringsactiviteiten) en beoogde uitvoering door marktpartijen te komen. Dit speelt zich daarmee af binnen de hele organisatie en daarbij zijn in de regel meerdere spelers, lagen en organen betrokken, van bestuurlijk tot ambtelijk niveau.

5) Er zijn al jaren diverse standaarden ontwikkeld die ambitieuzer zijn dan alleen financieel en juridisch, zoals die van de VN of mvi-criteria van PIANOO. Gelet op de ambitie van PS: waarom is er niet voor gekozen zo'n hogere norm te hanteren?

Zoals in het antwoord op vraag 1 aangegeven, worden de duurzaamheidscriteria van PIANOO wel degelijk momenteel gehanteerd als richtinggevend kader. Alleen hangt het daadwerkelijk in de praktijk brengen van dit kader af van de aanbestedende afdelingen. Momenteel wordt het inkoopbeleid geactualiseerd (zie ook antwoord volgende vraag).

6) Wanneer komt het statenvoorstel voor inkopen op de agenda van PS?

Op dit moment wordt een concept van het geactualiseerde inkoopbeleid binnen de organisatie besproken. Op basis van de wensen van het college en de statenbrief hierover komt in oktober een statenbrief naar u toe in het kader van een wensen en bedenkingenprocedure zoals eerder aan u is toegezegd.

7) Kan GS zorgen voor een overzicht van inkopen naar type inkoop? (aard product, materiaal, dienstverlening etc.)

In onderstaande tabel ziet u een overzicht van het aantal inkopen naar type inkoop. Er worden drie hoofdcategorieën (typen) in de wet en in de provinciale contractendatabase onderscheiden, op het aantal van deze typen inkopen monitort de provincie. Een gedetailleerd overzicht genereren van de gebruikte materialen of geleverde producten bij het type van inkopen is binnen het huidig contractbeheersysteem niet mogelijk. De provincie heeft nog niet de beschikking over een centraal contractmanagementsysteem waarin meer informatie over de aard van de inkopen kan worden opgenomen. Daarbij is overigens niet alleen van belang of de opdracht duurzaam wordt aanbesteed, maar vervolgens ook of deze opdracht ook conform overeenkomst duurzaam wordt uitgevoerd. In dit licht is het contractmanagement, dat doorgaans decentraal bij de interne opdrachtgevers binnen de provincie is belegd, van doorslaggevend belang.

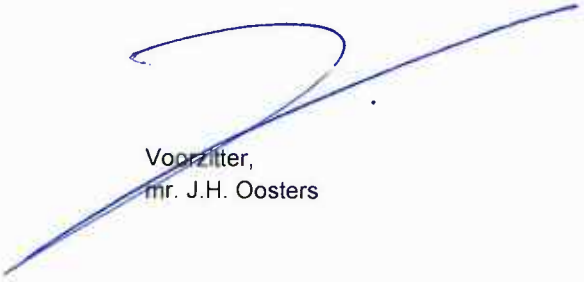
Typen	2020	2021	Tot 1-6-2022	Eindtotaal
Dienst (incl. inhuur)	1350	1507	745	3602
Levering	10	16	5	31
Werk	42	63	26	131
Eindtotaal	1402	1586	776	3764

Tabel 2 Overzicht aantal inkopen naar type inkoop met een opdrachtwaarde groter dan € 5.000,-

8) Kan GS ervoor zorgdragen dat er zo spoedig mogelijk heldere criteria voor duurzaam inkopen komen en dat deze volgens het 'pas toe of leg uit' principe vastgelegd en verantwoord worden, zodat tevens zichtbaar wordt waar kansen liggen voor verdere ontwikkeling?

Zie het antwoord op vraag 1 en 5.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen